

(המשך מעמוד 17)

המפלגה השנואים עליו. גם הוא, כמו רפאל, ביקש לפוצץ את הממשלה ולהוציא את יריביו ממנה. בנו של בן-מאיר, ד"ר יהודה רוזנברג, מייצג את "הוגי הצעירים", שהשפעתם ה"מעשית היא אפסית, אך המסוגלים תמיד לעורר רעש לאומני. הצעירים הם שותפים לקואליצי-

ח"כ ד"ר בן-מאיר

יה אופוזיציונית לאומנית, שבין מאיר משתדל לעמוד כראשה.

החוב של חו"ב

נגד "המלאך" ה"מפיסו" ע"מ דים שלושת השרים של המפד"ל. יוסף בורג, זרח ורהפטיג ומיכאל חזני (שראשי התיבות של שמותיהם מצטרפים ל"חו"ב"), הם שלושתם ממשיכי הקו ה"מתון של שפירא — הן מפני שהאינטרס שלהם הוא להמשיך בקיום הממשלה, הן מפני שעבודתם בתוך הממשלה מקרבת אור תם אוטומטית להקפדה הכללית.

למעשה עומדים זה מול זה שני המרכיבים היסודיים של המפד"ל, כפי שהיא כיום:

- מפד"ל המסורתית, שהיא מפלגה פשרנית, מתונה וסנטימנטלית, ברוח משה חיים שפירא, שתפסו החתיק של משה שרת, שהיה המיד בלם בממשלת בן-גוריון.
 - מפד"ל החדשה, היונקת את כורח מהן הנוער שחונן במערכת החינוך ה"שובניסטית הקיצונית הקרויה ממלכתית דתית, והגדלה בעיירות הפיתוח.
- שני מרכיבים אלה מתמודדים עתה זה עם זה. ראשי הראשונים פסימיים לגבי עתידם. הם יודעים שהם לוחמים מלחמת-מאסף. הנושק העיקרי ביניהם: הצורך בזרם כספי הממשל והסוכנות היהודית, העובר דרך ידיו של פינחס ספיר. לא היה זה מיקרה שברגע המכריע התערב במשאומתן בין המפד"ל והמערך שרהאוצר פינחס ספיר —

השר מיכאל חזני

שאין לו שום שייכות לבעיות מדיניות כ"גון שיחות יארינג. מעבר לאופוזיציה, כרצון רפאל, יאיים על פרנסתם היומיומית, פשוטו כמשמעו, של אלפי פונקצי יונרים של המפד"ל, המשובצים במנגנון הממלכתי, לסוכנותי וחי אירגוני על חשבון משלמי-המיסים. מצב זה היה ברור לכל אנשי הנהלת המפד"ל וסיפתה בכנסת כאשר התכנסו ב"שבוע שעבר לדון בהצבעת המפד"ל על חידוש השתתפותה של ישראל בשיחות יא-

רינג. למרות הנאומים הנלהבים שהושמעו בעד וכנגד חזרה לשיחות, היה ברור שה"יכוח אמיתי לא נטוש על כך. הוויכוח האמיתי, שנבלע מאחורי רי דברי הנאומים, היה הוויכוח בירי מי השליטה על המפלגה.

מי השליט האמיתי

שלושת שרי המפד"ל? היו משובני עים כי הרוב בהנהלה נוטה לצידם. כי בין אנשי רפאל המובהקים ביותר נמצא את יוננים גלויות כמו ח"כ אברהם מלמד או דודי גלס, כמנהל משרד הדתות, שבי הצבעה עקרונית כו לא היו יכולים להצביע בעד רפאל אילו דרש שהמפד"ל לא תצביע בעד חזרה לשיחות.

לא פעם ניסו שרי המפד"ל לשכנע את גולדה מאיר שליצחק רפאל אין יותר מה לומר במפלגה, וכי הם יכולים לכפות את רצונם ככל שירצו. רפאל רצה להוכיח את ההיפך מכך. הוא לא עשה זאת בצורת דרישה להצבעה שלית, שהיתה מחייבת פרישה מן הממשלה, אלא במשחק שנועד למתוח עצבים ולהבהיר לכל מי הוא השליט האמיתי במפלגה.

מאחר ושיבת הממשלה שנועדה להכריע בעד חזרה לשיחות יארינג נקבעה ליום ה"ראשון השבועי, הביא רפאל למצב שבו לא התקבלה הכרעה במפד"ל בישיבת השבועי

השר ד"ר יוסף בורג

שעבר, וממילא נאלצה הממשלה לדחות את הכרעתה ליום ראשון. כן, אחרי שהבטיחו גולדה כי יביאו לה על מגש החלטה חיובית במפלגתם, נאלצו שרי המפד"ל השבוע להסתפק בהצעת פש"ר, שנוסתחה והוצעה על-ידי יצחק רפאל. היתה זו הצעה שנועדה לאכול את העוגה ולשמור עליה בעת ובעונה אחת. שרי המפד"ל לא חוייבו להצביע בממשלה נגד השיבה לשיחות. הובהר גם שאם תיערך ב"כנסת הצבעת אי-אמון בממשלה, תצביע סיעת המפד"ל בעד הממשלה. אולם במיקרה שתיערך הצבעה רק על הצעת סיכום, יור"שה לאלה מהח"כים של המפד"ל הרוצים בכך, להימנע מהצבעה, "מטעמי מצפון".

רפאל יצא מנצח מאיום המשבר. הוא הוכיח לכל כמה דברים: ● לא ניתן לקבל במפד"ל הכרעות בל-עדי. בסופו של דבר נאלצו הקיצוניים מ"כאן ומכאן לקבל את הצעת הניסוח שלו, המתירה הימנעות בהצבעה. ● למרות שאינו שר בממשלה, הוא הצליח לדחות את ישיבת הממשלה המכרעת מיום ראשון ליום שני השבועי. ● הוא אילץ את שרי המערך לרוץ אחריה, להתרפס לפניו ולשדל אותו להקדים את ישיבת הנהלת המפד"ל מיום שני ה"שבוע ליום ראשון, כדי שהממשלה תוכל להצביע ביום שני ולא ביום שלישי. העובדה ששרי המערך לא היו מוכנים לקבל את ההחלטה שקיבלה המפד"ל ולהתיר הימנעות לחבריה גם בהצבעה על החלטת סיכום — כבר אינה משנה. יצחק רפאל השיג את שלו.

למשקף מן הצד נראה היה מצב זה כמשחק של משוגעים: מדינה שלמה מקבלת הכרעות גורליות לגבי עתידה, כשאחד השיקולים והגורמים החשובים בהכרעות אלה הוא תוסכולו של איש שבגלל ביקור אומלל ב"לירו" בפאריס נמ"נע ממנו להיות שר.

טלוויזיה זועת הפירסומת מגיעה לטלוויזיה

עד היום — רק שמעת את הקולות. בי קרוב, אתה עלול גם לראות את המראות: נערה בכתונת לילה דקיקה תמכור לך גרבי ניילון, וגברים כבדי-סבר יודיעוך כי פרידמן הוא פרידמן — מה יש לדבר. הסיבה: מליאת רשות השידור עומדת לי אשר בשבוע הבא פירסומת מסחרית ב"טלוויזיה. כאשר יצא דבר במאמר מערכת כנגד הפירסומת בטלוויזיה, ליגלגו הציניקאים כי העיתונים חוששים מאובדן מודעות. אך האמת עגומה למדי: כל מי שמסוגל להפ"עיל את מדינתו ולראות כיצד תיראה ה"פירסומת הזו לא יכול שלא להתפלל לי כך שחברי מליאת רשות השידור יצביעו נגד.

מי שואל את הציבור? המהיירים ברשות השידור מסתמכים בעיקר על ה"עובדה שלא הגיעו אליהם לאחרונה הדים שליליים על הפירסומת בגל-הקל. הציבור הסתגל, אומרים הם. אך האמת היא ש"אישי לא טרח לערוך סקר בידון. אולי הסיבות לשתיקה הוקא הפוכות? אולי אני שים נתייטשו מלצוקע? היש מי שבאמת נהנה משטיפת המוח היום-יומית והמגוננת של הגל הקל? אפילו הקריינים המשופשי פים נתקפים חלחלה כל אופת שהם צרי כים להשמיע את דבר המפרסם.

כרגיל, גם הפעם הציבור אינו מההח"גורם שמישהו מתחשב בו או שואל לי דעתו: אחרי שבחוד המנהל של רשות השידור לא הובעה כל התנגדות לפירסומת בטלוויזיה — הועברה ההמלצה לישיבת המליאה פה אחד. איש לא חשב כי יש לשאול את צרכני המדיום.

פנייה למכנה הנמוך ב"רת. על כך שהפירסומת פונה אל המכנה המשותף הנמוך ביותר של החברה, ושהיא עלולה להשפיע בסופו של דבר גם על רמת ה"תוכניות — על זאת אין מדברים בדרגים הממלטיים. נוח יותר שלא לדבר. הנימוק המכריע המושמע הוא כלכלי: מצפים לי הכנסה של כחמישה מיליון לירות לשנה — כעשרה אחוזים מתקציב רשות השידור. בכסף זה, טוענים בחוגי הרשות, אפשר יהיה להעלות את רמת התכניות.

מי שבאמת תרוויח מהעסק, היא אותה חברה שהקבל את הזיכיון למכור את זמן הפירסום בטלוויזיה לפירסומאים ולמפרס"מים. חברת רז"י קיבלה בשעתו זיכיון לי"עשר שנים, שכלל גם את הפירסומת ב"טלוויזיה. זיכיון זה הוגדר בשעתו על-ידי משפטנים כשעוריה חסרת תקדים. ה"ש מעו טענות כי תנאי החוזה מפוקפקים ב"יותר, והביקורת על החברה אינה ביקורת. משום כך דאגו גורמים מעוניינים, כאשר נסתיים החוזה לפני כמה חודשים, שרשות השידור תחדש אותו לשנה בלבד ולא לי"עשר כפי שהוסכם בזמנו.

כ"12 גופי ענק מנהלים כרגע מלחמה על מיכרה הוהב הזה ששמו פירסומת מיסחית בטלוויזיה. ביניהם — ההסתדרות, ענריב, אולפני הרצליה, איגוד המפרסמים וחברות בינלאומיות זרות, בעלות שם עולמי. אחדות מהן משתפות פעולה, בינן לבין עצמן, במאבק נגד חברת רז"י, המאגרת בתוכה פירסומאים רבים, עיתונים ובעלי הון. ה"חשש הגדול כרגע הוא, שרשות השידור תמסור את הזיכיון השוה זהב לחברה זו או אחרת בלא מיכרו. אולם בחוגי רשות השידור ברור כיום כמשש, כי מטירה בלי מיכרו לא תעבור בשלום.

מכל מלחמת הענקים הזו, הוכח בינ"תיים רק דבר אחד — עד כמה אין ה"אורח הקטן נחשב כלל בעסק.

יחסי-חיוך

צנזורה

מדינית

ראש-ממשלת תורכיה, סולימן דמירל, ה"אש על ידי מנהיגי מפלגות האופוזיציה בארצו, בכך שהשיג טבנות הנאה עבור שני אחיו. לפי אותן האשמות סייע ראש ממ"שלת תורכיה לשני אחיו ברכישת קרקעות מחברות ממשלתיות בתנאים נוחים ואף ה"שיג להם תנאי מימון נוחים. הפרשה שימשה נושא מרכזי בעתוני תור"כיה, והועלתה בפרלמנט ואף איימה להפיל את הממשלה בתורכיה.

גם עיתוני ישראל הקדישו לפרשה מצט"שומת-לב. אולם אילו קיבלה הכנסת הצעה לתיקון בחוק הפלילי בסעיף 77, אותה יזם משרד-החוץ הישראלי, לא רק שעיתוני ישר"אל לא היו יכולים לפרסם מילה על הפרשה, אלא שאפילו היו הטענות נגד ראש ממשלת תורכיה מוכחות, יכול היה הוא או כל אחד מאחיו לתבוע לדין בישראל כל עתון שפיר"סם ידיעה על הפרשה ולבקש פיצויים.

לא לפגוע בברז-נייב. הצעת החוק שיום משרד-החוץ נועדה להגן על יחסיה של ישראל עם מדינות עימן היא מקיימת קש"רים דיפלומטיים. לפי הצעת חוק זו תחשב לעבירה כל ידיעה הפוגעת בראשי מדינות זרות, בני משפחותיהם, פקידים בכירים ו"ראשי דת של אותן מדינות, גם אם הפירסום הוא אמת, נעשה בתום-לב ויש בו אינטרס לציבור.

הצעה מרחיקת-לכת זו, שפירושה המע"שי הוא הטלת צנזורה מדינית על העיתונות בישראל באמצעות החוק הפלילי, עומדת להיות מוגשת לכנסת בזמן הקרוב ביותר. אם תתקבל, יהיה זה אחד האבסורדים הגדו"לים בתולדות המדינה.

יכול להיווצר מצב בו תחדש ברית-המוע"צות את יחסיה עם מדינת ישראל, אולם תמשיך ברייתם יהודים ובמספטי-ראוה כמו זה הנערך בלינגראד. אף עיתון אחד כאן לא יוכל אז, לפי החוק, לפרסם מילה בגנות המשטר הסובייטי, להאשים את ראשו ב"אנטישמיות וברדיפת יהודים. כל מילה שת"אמר אז בגנות האדונים ברויניב או קוסי"גין, תיחשב לעבירה פלילית חמורה.

משרד-החוץ הישראלי, המגלה אוזלת יד"במרבית העניינים שהוא ממונה עליהם, גילה הפעם חריצות מופרות. אבל במדינת-ישראל במשטר הנוכחי, יש כל הסיכויים שהצעתו הנואלת תתקבל. כי לממשלה הנוכחית אין עניין חשוב ובווער יותר, מאשר סתימת-פה לעיתונות ולאמצעי התקשורת האחרים.

הווי

מטבעות

מלאות אוויר

אם תיפול מידך בהודמנות, מטבע של לירה או חצי לירה, והצליל שתשמע יהיה

הלירה החצויה

פגומה, אבל סכרה

עמום, בניגוד לצליל הרגיל — אל תמהר לרוץ למשרדה. הסיכויים הם שקיבלת לאו דווקא מטבע מזויפת, אלא אחת מלאת אוויר.

הבועה השוככה. אין זו שיטת ייצור חדשה — אלא פגם בשיטה הנוכחית. מטב"עות מיוצרות משני הצאים, המודבקים זה לזה בקו ההיקף של המטבע. בשעת ההדב"קה, קורה לעיתים שבועת אוויר מצליחה להסתנן פנימה, למרות כל אמצעי ההג"רות. התוצאה — שוליים פגומים וצליל עמום.

עד היום לא הצליחו המיטבעות להתגבר על התקלה, והן מנסות לפתור את הבעיה על-ידי בדיקות איכות קפדניות לאורך קו הייצור, במטרה למנוע יציאתה לשוק של מטבע פגומה. אלא שהן לא תמיד מצליחות — כפי שיכולים לספר כל אותם ישראלים, ש"נתקלו במטבעות האוויריות.